

**Suomen Partiolaiset
-Finlands Scouter ry**
The Guides and Scouts of Finland

Kisavartion opas

Tekstit

Mikko Hollmén, Lauri Solin, Taru Tumi

Toimittajat

Jaana Kivipelto ja Marika Venäläinen

Piirroksat

Tommi Lukinmaa

Taittäjä

Eppu Lahtinen

Julkaisija

Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry 2001

Painopaikka

Suomen Printman Oy

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	4
Yleistä tietoa kisoista	5
Säännöt, sarjat ja ilmoittautuminen	6
Kisoihin valmistautuminen	8
Varusteet	9
Ennen kilpailua	12
Kilpailun aikana	13
Käyttäytyminen kilpailussa	15
Kilpailun jälkeen	15
Tutustumisen arvoista oheislukemistoa	17

Lukijalle:

Tämä opas on tehty Sinulle, joka ensimmäistä kertaa mietit lähtemistä partiotaitokisoihin tai haluat saada lisätietoja kisoista yleensä. Tämän oppaan avulla haluamme auttaa vartiotanne valmistautumaan kilpailuun sekä suoriutumaan kilpailusta läpi siten, että vartion yhteishenki vahvistuu ja voitte keskittyä olennaiseen – uuden oppimiseen ja vanhan kertaamiseen.

Oppaassa käydään ensin lyhyesti läpi partiotaitokilpailut osana partiotoimintaa ja sen jälkeen annetaan neuvoja kisoihin lähteville.

Oppaasta löytyy myös vinkkejä liittyen vartion varusteisiin ja kilpailumateriaaleihin. Lisäksi Kisavartion oppaassa käsitellään vartion toimintaa ennen kilpailua, kilpailupaikalla ja sen jälkeen.

Toivomme, että Kisavartion oppaasta on apua ja iloa vartionne kilpailutaipaleella!

Hyviä kisahetkiä toivottaa

Kilpailuryhmä

YLEISTÄ TIETOA KISOISTA

MISTÄ KISOISSA ON KYSE?

Partiotaitokilpailu on partiokoulutukseen perustuva, maastossa tapahtuva vartiokilpailu. Kilpailut ovat päivä- tai yöretkiä, joiden aikana maastossa liikutaan jalan tai hiihtäen ja rasteilla tehdään erilaisia tehtäviä. Kilpailujen tarkoituksena on tukea vartion yhteishengen kehitystä sekä leikkimielisesti kilvoitellen testata vanhoja ja opettaa uusia partiotaitoja. Kilpailuissa on vallittava rehti partiohenki.

TIETO, TAITO VAI KUNTO?

Pt-kisat ovat ikään kuin retkiä, joilla vartio toimii yhdessä tiettyjen tehtävien kimpussa. Nimensä mukaisesti ne ovat silti kilpailuja, jotka aikuisten sarjoissa muuttuvat liki huippu-urheiluksi. Nuorempien sarjoissa pärjätäkseen ei tarvitse olla liikunnallisesti lahjakas. Matkat ovat lyhyitä, joten urheilu itsessään ei ole kilpailun tarkoitus. Hyvä kunto auttaa kuitenkin jaksamaan metsässä paremmin, mikä puolestaan edesauttaa kisasta nauttimista ja ehkä kilpailullista menestymistäkin.

Partiotaitokilpailut ovat partiokoulutukseen perustuvia kilpailuja, ja niissä on luonnollisesti paljon partiotaitoja ja -tietoja vaativia tehtäviä. Nuoremmissa sarjoissa (oranssi ja vihreä) tehtävät ovat vaikeusasteeltaan 3- ja 2-luokan tasoisia. Lisäksi kisoissa tarvitaan myös koulussa opittavia yleistietoja ja -taitoja. Kilpailuun voi valmistautua tehtäväluettelon antamien vihjeiden avulla, mutta muuten kaikki vartiot ovat samalla lähtöviivalla.

TÄRKEINTÄ ON VOITTO?

Kilpailua ei pidä ottaa liian tosissaan. Tokihan voittaja yritetään löytää, ja silloin joku jää väistämättä viimeiseksi, mutta jo pelkkä maaliin pääseminen sekä tehtävien suorittaminen on itsensä voittamista. Vartio voi kokea voittaneensa, jos lippukunnan naapurivartio jää taakse tai mikäli tehtävänä ollut soitin todella soi. Myös vartion yhteishengen lujittuminen ja mukavien muistojen kerääminen ovat omanlaisiaan voittoja – ehkä niitä kaikkein merkittävimpiä.

PARTIOHENKI JA VARTIOHENKI

Vartio koostuu yksilöistä, joista jokaisen taitoja tarvitaan kisoissa. Joku on hyvä kätevyystehtävissä, toinen liikunnassa, joku taas tietää eläimistä muita enemmän. Pt-kilpailuissa mitataan monia eri taitoja, jolloin jokaisen täytyy toimia yhteisen tuloksen eteen. Sooloilemalla ei kisoissa pärjätä. Keskeistä pt-kilpailussa onkin yhdessä tekeminen. Vartio, joka toimii yhdessä ja yhteen hiileen puhaltaen, nauttii tapahtumasta enemmän ja menestyykin taatusti paremmin. Joukkuehenkeä tarvitaan sekä tehtävissä että matkan varrella, kun liikutaan hankalassa maastossa. Osa tehtävistä mittaa suoraan joukkuehenkeä, jolloin tees-

kentelemällä ei vartio pärjää. Hyvän vartiohengen luominen on yleensä vartionjohtajan tehtävä, mutta vain kilpailua varten sitä ei voi rakentaa: se syntyy hiltalleen vartion kokouksissa ja muissa tapahtumissa.

OPPIMISTA JA OPITUN TESTAAMISTA

Kisoihin lähdetään tapaamaan tuttuja ja pitämään hauskaa, mutta ennen kaikkea testaamaan mitä on opittu ja oppimaan uutta. Itse kisatehtävät tehdään siten, että vartiolaiset oppivat niistä aina jotakin uutta. Kilpailun jälkeen kannattaa kokouksessa miettiä kisan tapahtumia: mitä osattiin, mitä asioita pitää vielä harjoitella ja mitkä asiat olivat ihan uusia kaikille. Kisatehtävistä vartionjohtaja voi saada virikkeitä vartion kokouksiin, ja joku voi innostua kisoissa jostakin tehtävästä niin, että löytää jopa uuden harrastuksen.

SÄÄNNÖT, SARJAT JA ILMOITTAUTUMINEN

SÄÄNNÖT JA NIIDEN NOUDATTAMINEN

Partiotaitokilpailut käydään tiettyjen, suhteellisen tarkkojen sääntöjen mukaan. Selvitäkseen kilpailusta tai edes menestyäkseen vartion ei välttämättä tarvitse tuntea sääntöjä, sillä järjestäjät pitävät huolen niiden toteutumisesta. Usein kilpailevien vartioiden kannattaa kuitenkin tutustua kilpailusääntöihin. Sääntöjä saa lippukunnanjohtajalta, piirin toimistolta tai Internetistä Suomen Partiolaisien www.sivuilta osoitteesta www.partio.fi/kilpailutoiminta.

SARJAJAKO

Piirien ja Suomen Partiolaisien mestaruuskilpailuissa (SM-kilpailuissa) kisataan sukupuolen ja iän perusteella luokitellun sarjajaon mukaisesti. Tytöt kilpailevat oranssissa, sinisessä ja ruskeassa sarjassa, pojat puolestaan vihreässä, punaisessa ja harmaassa sarjassa. Sekä tyttöjen että poikien muodostamat yhteisvartiot kilpailevat poikien sarjoissa. Kilpailijoiden iät lasketaan ennen kilpailuvuoden alkua täytetyin vuosin.

Oranssissa ja vihreässä sarjassa kilpailevat viisihenkiset lippukuntien luonnolliset vartiot, joiden jäsenet ovat 10–16-vuotiaita. Vartion jäsenten yhteenlaskettu ikä saa olla korkeintaan 70 vuotta.

Sinisen ja punaisen sarjan kilpailuvartiot ovat nelihenkisiä, lippukuntien 14–18-vuotiaista jäsenistä koottuja vartioita. Vartion jäsenten yhteenlaskettu ikä saa olla korkeintaan 64 vuotta.

Ruskean ja harmaan sarjan kolmihenkinen kilpailuvartio koostuu lippukunnan vähintään 17-vuotiaista jäsenistä. Yhteisikä- tai yläikärajaa ei ole.

Piirien kilpailut ja SM-kilpailut käydään syksyllä, talvella ja keväällä. Talvela kilpailevat kaikki sarjat, keväällä oranssi ja vihreä sarja, ja syksyllä sininen, punainen, ruskea sekä harmaa sarja. Oranssin ja vihreän sarjan kilpailut ovat päiväkilpailuja, muiden sarjojen kilpailut kestävät yön yli.

Kilpailukohtaisesti (esimerkiksi kansallisissa tai lippukuntien kilpailuissa) voi olla käytössä myös muita sarjoja. Tällöin sarjajako määritellään kilpailukutsun yhteydessä.

LUONNOLLINEN VARTIO TAI SEN OSA

Oranssissa ja vihreässä sarjassa vartio koostuu täsmälleen viidestä jäsenestä. Ongelmaksi kilpailuun lähdetessä voi tulla kisavartion jäsenten valinta, mikäli luonnollisessa vartiosta on enemmän kuin viisi jäsentä. Kisavartion jäsenet voidaan esimerkiksi arpoa tai vj voi jäädä pois kisasta. Yhtä ainoaa oikeaa ratkaisua ei kuitenkaan ole. Lippukunnan kisoihin voi soveltua myös ratkaisu, jossa valitaan yksi viisihenkinen vartio ja lopuista tehdään pienempi vartio, joka lähtee kisaan mukaan varsinaisen kilpailun ulkopuolella. Joissakin piireissä kilpailuvartion koko vaihtelee 4–6 jäsenen välillä.

KILPAILUKUTSU

Kilpailujen järjestämisestä tiedotetaan kilpailukutsulla. SM-kilpailujen ja muiden kansallisten kilpailujen kilpailukutsu julkaistaan noin viisi kuukautta ennen kisa *Partio*-lehdessä. Piirien tai lippukuntien kilpailuista voidaan tiedottaa niiden omissa lehdissä. Kilpailukutsusta selviää mm. kilpailun ajankohta, sarjajako ja matkat, ilmoittautumistapa, osanottomaksun suuruus ja maksutapa, kilpailun järjestäjät ja heidän yhteystietonsa sekä tehtävä- ja pisteluettelo.

ILMOITTAUTUMINEN

Päästäkseen kilpailemaan vartion on muistettava ilmoittautua kilpailukutsussa mainittuun määräpäivään mennessä. Ilmoittautuminen piirien kisoihin ja SM-kilpailuihin kannattaa hoitaa keskitetysti lippukunnan kilpailuvastaavan tai lippukunnanjohtajan kautta. Ilmoittautumisen yhteydessä on tavallisesti maksettava myös kilpailun osanottomaksu lippukunnan tai piirin käytännön mukaisesti kilpailukutsussa ilmoitetulla tavalla. Ilmoittautuminen kannattaa hoitaa ajoissa, sillä vaikka jälki-ilmoittautumisia otettaisiinkin vastaan, osallistumismaksu voi olla tällöin kalliimpi.

KISOIHIN VALMISTAUTUMINEN

TEHTÄVÄ- JA PISTELUETTELO

Kisoihin voi ja kannattaa valmistautua etukäteen. Jos näkee vähän vaivaa etukäteen, on itse kisassa paljon hauskeempaa ja saattaa jopa pärjätä paremmin. Kilpailuihin valmistautuminen alkaa tutustumalla kilpailukutsun yhteydessä julkaistavaan tehtävä- ja pisteluetteloon. Tehtävä- ja pisteluettelosta selviää mm. mitä tehtäväryhmiä ja montako tehtävää kisassa on, tehtävien nimet sekä pisteet joko tehtäväryhmittäin tai tehtäväkohtaisesti. Tehtäväluettelossa julkaistavien tehtävienimien pitäisi olla sellaisia, että ne antavat selkeän vihjeen tehtävien sisällöstä.

ERITYISET TIEDOT JA TAIDOT

Mitä erikoisemmista ja erilaisista harrastuksista saattaa olla hyötyä kisoissa, sillä koskaan ei voi olla varma, mitä esimerkiksi yllätystehtävien taakse kätkeytyy. Erityisiä tietoja ja taitoja vaativia osa-alueita kisoissa ovat esimerkiksi suunnistus, ensiapu, kätevyys, luonnontuntemus ja erätaidot.

Kaikkia osa-alueita voi harjoitella etukäteen. Erätaitoja voi kartuttaa retkeilemällä ahkerasti vartion kanssa. Myös hyviä erätaitokirjoja on runsaasti saatavilla. Ensiaputaitoja saa parhaiten kartutettua Suomen Punaisen Ristin järjestämällä ensiapukursseilla. Myös SPR:n *Ensiapu*-kirjasta on apua ainakin teorian opiskelussa. Suunnistustaitoja on hyvä opetella käytännössä ennen kisaan lähtöä. Vartio suunnistaa yhdessä, joten jokaisen vartion jäsenen ei tarvitse olla huippusuunnistaja. Kesäaikaan suunnistusta on helppo harjoitella osallistumalla suunnistusseurojen järjestämille iltarasteille. Ainakin isommilla paikkakunnilla iltarasteja järjestetään yleensä kerran viikossa. Luonnontuntemusta voi parantaa vaikka kirjojen avulla: tehtäväluettelosta selviää, millaisia tietoja vartiolta odotetaan.

FYYSINEN KUNTO

Kilpailun aikana vaelletavan reitin pituus on oranssilla ja vihreällä sarjalla 5–9 kilometriä. Tästä matkasta korkeintaan 2,5 km saa olla ns. pikataipaleita eli

matkoja, jotka on tarkoitus kulkea mahdollisimman nopeasti. Matkat kasvavat vanhempiin sarjoihin mentäessä siten, että vanhimmilla sarjoilla kisataival voi olla jopa yli 30 km. Myös joidenkin yksittäisten tehtävien kohdalla saattaa olla hyötyä hyvästä fyysisestä kunnosta. Kilpailuun voi valmistautua esimerkiksi vartion yhteisellä kuntoiluhjelmalla tai vaikkapa vartion kokouksilla, joissa käydään ulkoilemassa. Talvikisat kisailaan hiihtäen, joten ennen kisoja kannattaa käydä kokeilemassa suksia ainakin muutaman kerran.

TURVALLISUUSOHJEET

Partiotaitokilpailujen säännöissä edellytetään, että kilpailijoiden on tunnettava Suomen Partiolaisten turvallisuusohjeet. *Turvallisuusohjeet*-vihkosesta selviää ennen kaikkea miten vahinkoja ehkäistään, mutta myös se, mitä partiovakuutus korvaa, jos jotain sattuu ja miten korvauksia haetaan. Turvallisuusohjeita voi tilata Suomen Partiolaisten keskustoimistosta eli Partiotalosta.

ENNAKKO-OHJE JA KÄSIOHJELMA

Ennako-ohje tulee kaikille kilpailuun ilmoittautuneille vartioille postissa viimeistään 1,5 viikkoa ennen kilpailua. Ennako-ohjeesta selviää mm. kilpailun yleisaikataulu, sarjakohtaiset pakolliset varusteet sekä muut kilpailussa tarvittavat varusteet. Siinä kerrotaan myös mahdolliset muutokset kisakutsun yhteydessä julkaistuun tehtävä- ja pisteluetteloon sekä muita tärkeitä ohjeita kilpailijoille.

Kilpailuista tehdään yleensä myös erillinen käsiohjelma, joka jaetaan kaikille kilpailijoille kisapaikalla. Käsiohjelma on yleensä A5-kokoinen vihkonen, jossa on suurin piirtein samat asiat kuin ennako-ohjeessa. Lisäksi käsiohjeessa on kilpailupaikalla tarvittavia hyödyllisiä tietoja ja käytännön ohjeita.

VARUSTEET

HENKILÖKOHTAISET VARUSTEET

Henkilökohtaiset varusteet luetellaan aina kilpailujen ennako-ohjeessa. Nämä varusteet ovat *pakollisia* eli niiden tulee olla aina mukana kisoihin lähdettäessä. Kaikkia varusteita ei kuitenkaan tarvita metsässä. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilötodistus ja jäsenkortti, joita tarvitaan ilmoittautumisen yhteydessä. Näiden lisäksi on ohjeessa lueteltu liuta varusteita partiohuivista makuupussiin, jotka tulee varata mukaan varsinaisiin kisavarusteisiin. Varusteiden perässä saattaa olla sarjakohtaisia tarkennuksia, esimerkiksi valaisin (si, pu, ru, ha). Tämä tarkoittaa, että vihreässä ja oranssissa sarjassa ei tarvita valaisinta.

Henkilökohtaisia varusteita voi pakata reppuihin tai rinkkoihin, mutta osa tavaroista kulkee parhaiten kisailijoiden taskuissa tai vyöllä. Esimerkiksi kynä, kompassi, tulitikut ja muut pienet varusteet on hyvä kuljettaa taskuissa. Kynä kannattaa kiinnittää laskettelukeskuksissa käytettävään jooon, jolloin se on no-

peasti käden ulottuvilla eikä huku taskujen kätköihin silloin, kun sitä kipeimmin tarvitaan. Lyijykynä ei petä sateessa eikä pakkasessa.

VARTIOKOHTAISET VARUSTEET

Ne vartiokohtaiset varusteet, jotka on mainittu ennakko-ohjeessa, ovat *pakollisia*. Pakolliset varusteet kannattaa pakata vartion jäsenten koon ja voimien mukaan tai jakaa suunnilleen saman painoisiksi kantamuksiksi. Lisäksi vanha pakkausohje pätee kisoissakin: rinkan päälle pakataan ne varusteet, joita tarvitaan useimmin. Yökisoissa on myös mahdollista, että yksi kantamus sisältää oletetut yörastivarusteet kuten laavun, vaihtovaatteet ja ruoat. Tämä mahdollistaa sen, ettei kaikkia kantamuksia tarvitse aukoa pitkän kisaa. Jokainen vartio kehittää omat pakkausmetodinsa ajan myötä.

Vartiokohtaisiin varusteisiin kannattaa yleensä tehdä pieniä lisäyksiä. Jos listalla on esimerkiksi 30 metriä narua, kannattaa ottaa muutama lisämetri mukaan. Esimerkiksi yörastilla on ikävä yllätys, kun laavun narut eivät olekaan paikallaan, ja kisatehtävässäkin saattaa narua kulua enemmän kuin ilmoitettu määrä. Myös lamppujen paristot pitää aina muistaa tarkistaa. Ikävät yllätykset voi tietysti välttää tarkastamalla kisavarusteet huolellisesti jo kotona eikä vasta kilpailukeskuksessa tai maastossa. Ensiapuvälineitä kannattaa varata siten, että jokaisella vartion jäsenellä on mukana henkilökohtaiset pakolliset varusteet (ensiside yms.). Lisäksi vartiolla tulee olla kattava, koskematon ensiapupaketti tositalanteita varten, ja toinen paketti vanhoja harjoitteluvälineitä kilpailutehtäviä varten.

MUU VARUSTUS

Jos metsään haluaa kantaa ylimääräisiä työkaluja, kannattaa vartion tutustua huolellisesti järjestäjien laatimaan pisteluetteloon sekä miettiä, missä päin maata kisat järjestetään. Näin voi saada vihjeitä tehtävien sisällöstä. Jos pisteluettelossa vaikkapa kätevyystehtävän vinkkinä on soitin, ja kisat ovat Karjalassa, voi

tehtävänä olla esimerkiksi kannel. Tämä saattaa ruokkia vartion mielikuvitusta mahdollisten lisätyökalujen osalta.

Toisaalta kannattaa miettiä, kantaako ylimääräistä painoa mukanaan. Kisa-tehtävät saa joka tapauksessa tehtyä myös ennakkoon ilmoitetuilla pakollisilla varusteilla. Tällöin parhaan tuloksen saa kehittämällä annettujen vinkkien perusteella omia kädentaitoja. Tärkeintä on muistaa, että vartion on oman etunsa nimissä vältettävä kiellettyjä varusteita, joita saatetaan mainita jo ennako-ohjeessa tai kisan aikana tehtäväkäsyyssä. Mikäli vartio kuitenkin sortuu käyttämään näitä varusteita, on tuomiona armotta kilpailusta pois sulkeminen.

Mittoja, tusseja, hakaneuloja, nilmilappuja ja muuta pikkusälää kannattaa ottaa mukaan enemmän kuin tarve vaatii, sillä näillä varusteilla on taipumus hukkua tai hajota. Myös juomapulloja on hyvä olla mukana useampia kuin yksi etenkin vanhempien kisailijoiden sarjoissa, sillä esimerkiksi pistesuunnistuksissa vartio usein hajaantuu.

Mikäli kisat ovat talvella, voi matkantekoa joissain tapauksissa helpottaa mukana olevat siteiden korjausvälineet ja esimerkiksi varasauva. Syys- ja kevät-kisoissa taas saattaa olla käyttöä rakkolaastareille ja vaihtosukille.

KYLMÄÄ, MÄRKÄÄ JA PIMEÄÄ

Kisoissa on usein kylmää, märkää ja pimeää, siksi säänmukainen varustautuminen on kaiken a ja o. Yörastille kannattaa ottaa mukaan ylimääräisiä vaatteita, ettei paikallaan ollessa tule kylmä. Talvikisoihin kannattaa ehkä ottaa mukaan jonkinlainen taukotakki tai taukovillapaita pitempien kätevyystehtävien ajaksi. Yön yli kestävien kisojen mukavuutta lisää huomattavasti nyytti lämpimiä vaatteita ja vartion omat eväät, koska läheskään aina kilpailujen järjestäjien tarjoamat ruoat eivät riitä täyttämään kilpailijoiden nälkäisiä vatsoja kisojen aikana. Joskus kannattaa miettiä, onko tarpeen ottaa kaikille oma makuupussi, kun vaihtoehtoisesti voi säästää tilaa kantamuksissa ja nukkua kavereiden kanssa lähekkäin makuupussi peittona – mikäli yörastilla sattuu olemaan loppoaikaa.

Sadevaatteet ja pari kuivia sukkaa kannattaa ottaa mukaan. Pimeys ei haittaa, kun lamput toimivat. Ilman otsalamppuja (ainakin 2/vartio) ei yökisoihin kannata lähteä. Etukäteen kannattaa tarkastaa lamppujen toimivuus ja ottaa mukaan riittävästi paristoja ja varapolttimo.

Pakkaaminen kannattaa tehdä niin, ettei pieni sadekuuro kastele koko kanta-muksen sisältöä. Lisäksi on hyvä muistaa, että joskus esimerkiksi vesistönylitystehtäväkin on suoritettava omia varusteita hyväksi käyttäen. Kisojen aikana hukattujen tavaroiden takaisin saantia helpottaa suuresti se, että ne ovat nimikoituja.

RUOKAA JA JUOMAA

Ennen kisaa kannattaa syödä tukeva aamupala, koska päiväkisoissa lämmintä ruokaa saa vasta maalissa ja yökisoissa sitä on aikaa laittaa vasta yörastilla. Järjes-

täjien puolesta ei tarjota ruokaa kilpailun aikana, joten vartion täytyy itse huolehtia ruoka- ja juomahuollostaan.

Juomiseksi kannattaa varata muutama pullo (2–4) mehua tai vettä. Juomätäydennystä voi saada kuumana päivänä rasteilta, yökisoissa vettä saa yleensä viimeistään yörastilla. Kisoissa energiaa kuluu huomattavasti enemmän kuin tavallisena työpäivänä, joten ilman kunnon eväitä ei pärjää. Kisan ajaksi kannattaa ottaa eväitä, jotka saa helposti esille ja joita voi syödä vaikka kävellessä. Valmiit voileivät ovat hyviä, samoin suklaa, rusinat ja pähkinät, joista saa paljon energiaa.

Yökisoissa yörastia varten on hyvä ottaa mukaan joku retkikeittimellä laitettava retkimuona. Aamupalaksi voi varata esimerkiksi puuroa ja mehukeittoa, joista saa puhtia toisen kilpailupäivän ponnisteluihin.

ENNEN KILPAILUA

KILPAILUPAIKALLE

Kilpailut pidetään yleensä aina viikonloppuisin. Päiväsarjat kilpailevat lauantaina, ja yön yli kestävä kilpailun maaliintulo on sunnuntaina. Matka kilpailupaikalle alkaa usein hyvin aikaisin aamulla. Joskus kauemmas lähdetään jo perjantai-iltana, jolloin majoitus on yleensä kilpailukeskuksessa. Kilpailukeskuksen sijainnista riippuen lippukunnat tai piirit voivat järjestää yhteiskuljetuksen kilpailupaikalle ja sieltä pois. Yhteiskuljetus on yleensä helpoin ja mukavin sekä samalla turvallisin matkustustapa, sillä kilpailijat voivat ottaa kunnon unet matkan aikana.

KILPAILUKESKUKSESSA

Kilpailukeskukseen saavuttaessa vartion täytyy ilmoittautua kilpailuun. Tätä varten on yleensä erillinen ilmoittautumispiste. Ilmoittautumisen yhteydessä tarkistetaan, että kaikki vartion jäsenet ovat maksaneet jäsenmaksun. Tarkistusta varten tarvitaan jäsenkortti tai kuitti maksusta. Jos maksutodistus puuttuu, se vaikeuttaa ilmoittautumista huomattavasti. Ilmoittautumispisteessä vartiolle annetaan myös ruokaliput kisakeskuksessa tapahtuvaa ruokailua varten, mahdolliset käsiohjelmat sekä käytännön ohjeita. Mikäli vartiolla on mukanaan huoltaja, hänen on myös ilmoitettava kilpailukeskuksessa saadakseen huoltajille tarkoitetut ohjeet ja materiaalin.

Järjestäjä ilmoittaa yleensä etukäteen, mitä palveluita kilpailukeskuksessa löytyy. Majoitus kilpailua edeltäväksi sekä talvikisoissa oranssin ja vihreän sarjan osalta myös lauantain ja sunnuntain väliseksi yöksi on maksuton. Lähes aina kyseessä on kouluilla tapahtuva lattiamajoitus, joten kannattaa varautua sen mukaisesti. Myöhään saapuvien on muistettava antaa muille kisailijoille nukkumisrauha.

Kilpailukeskuksessa on yleensä mahdollista ostaa aamupala ennen kilpailua ja joskus jopa iltapala perjantai-illaksi. Nämä kannattaa varata jo kilpailuun ilmoittauduttaessa. Vartio voi ottaa myös omat eväät. Tärkeintä on muistaa, että kunnan aamupala on välttämätön edellytys mukavalle kilpailusuoritukselle.

Kilpailukeskukseen voi jättää kisan ajaksi säilytykseen osan tavaroista, esimerkiksi arvotavarat, puhelimet sekä kilpailun jälkeen tarvittavat peseytymisvälineet ja vaihtovaatteet.

KILPAILUN AIKANA

ETENEMINEN JA AIKATAULUT

Kilpailun aikana vartion tehtävänä on vaeltaa tietty matka lähdöstä maaliin ja suorittaa matkan varrella olevilla rasteilla annetut tehtävät. Rastit käydään läpi numerojärjestyksessä. Yökisassa on erillinen yöraasti, jolla viivytään hieman pidempään ja suoritetaan useampia tehtäviä. Yöraastilla on usein mahdollisuus muutaman tunnin yölepoon. Vartio vaeltaa koko kilpailumatkan yhdessä. Sinisessä ja punaisessa sekä ruskeassa ja harmaassa sarjassa saattaa olla yksittäisiä tehtäviä (esimerkiksi suunnistus), joissa vartio saa jakaantua. Sinisessä ja punaisessa sarjassa vartio saa jakaantua kahteen (2 + 2) osaan, ruskeassa ja harmaassa sarjassa kolmeen osaan.

VARUSTEIDEN KANTAMINEN JA NIISTÄ HUOLEHTIMINEN

Vartion täytyy itse kantaa kaikki mukaansa ottamat tavarat lähdöstä maaliin. Etukäteen kannattaa tarkkaan harkita, mitkä tavarat ovat välttämättömiä, ettei kantamuksista tule liian painavia. Rasteilta lähdettäessä kannattaa olla tarkkana, ettei työkaluja tms. unohdu rastille. Jokaisen vartion jäsenen tulee olla selvillä siitä, mitä omassa repussa kantaa ja tarkistaa aina pakatessaan, että kaikki tavarat tulevat mukaan.

RASTEILLE ILMOITTAUTUMINEN

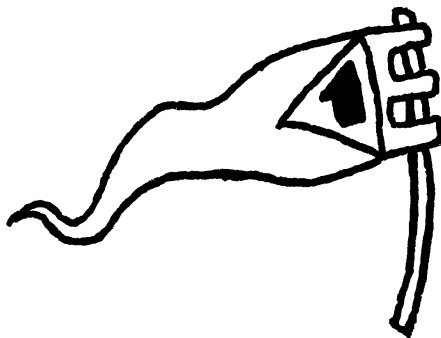
Kun vartio saapuu rastille, ensimmäisenä tulee vastaan ilmoittautumispiste, jossa vartion pitää ilmoittautua saapuneeksi. Ilmoittautuminen tapahtuu siten, että vartio asettuu riviin ilmoittautumispisteessä olevan rastihenkilön eteen ja vartionjohtaja ilmoittaa vartion nimen, kilpailunumeron sekä mille rastille vartio on ilmoittautumassa (esimerkiksi ”Kotka-vartio, numero 112, ilmoittautuu rastille 2).

TEHTÄVÄKÄSKY

Partiotaitokilpailuissa kaikki rastitehtävät ilmoitetaan kirjallisesti tehtäväkäs-kyllä. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei rastihenkilö saa jutella vartion kanssa vaan sitä, että kaikki tehtävän kannalta oleelliset tiedot ilmenevät tehtäväkäs-kystä. Tehtäväkäsky kannattaa aina lukea rauhallisesti ja huolellisesti läpi. Teh-täväkäskyssä kerrotaan, mitä tehtävässä pitää tehdä, kuinka paljon tehtävään on varattu aikaa ja miten tehtävä arvostellaan. Lisäksi jokaisesta tehtäväkäskystä selviää rastin numero, tehtävän numero, tehtävästä saatavat maksimipisteet, minkä tehtäväryhmän tehtävä on kyseessä ja tehtävän nimi. Tehtäväkäskyn lo-pussa on luettelo kaikista papereista ja tarvikkeista, jotka vartio saa tehtäväkäs-kyn lisäksi.

PAPEREIDEN JA TEHTÄVIEN MERKITSEMINEN

Vartio huolehtii itse, että kaikkiin vastauspapereihin, kätevyystehtäviin ja muihin arvosteltavaksi palautettaviin tuotoksiin on merkitty vartion nimi ja nume-ro. Kätevyystehtäviä varten kannattaa tehdä valmiiksi pahvilappuja, joihin on vedenkestävällä tussilla kirjoitettu vartion nimi ja kilpailunumero. Lapuissa pi-tää olla myös naru, jolla sen voi kiinnittää työhön. Nimilaput on yleensä mainit-tu myös ennako-ohjeen vartiokohtaisissa varusteissa. Palautettaviin vastauslo-makkeisiin ja muihin papereihin kannattaa vartion nimi ja numero kirjoittaa vedenkestävällä tussilla.

KÄYTTÄYTYMINEN KILPAILUSSA

REILU PELI JA PARTIOHENKI

Kilpailuissa tulee käyttäytyä partiomaisesti ja rehdin partiohengen mukaisesti. Toisten vartioiden auttaminen on kiellettyä, mutta todellisissa hätätilanteissa unohtetaan kilpailu. Joissakin kisoissa saa pisteitä pelkäästä kilpailun aikaisesta käytöksestä, jota tällöin arvostellaan joka rastilla. Hyvä käytös tarkoittaa tavalista partiomaista käytöstä. Asiattomasti käyttäytyvä vartio voidaan pahimmissa tapauksessa sulkea pois kilpailusta.

EPÄPARTIOMAINEN KÄYTÖS

Mikäli käytös on yksi arvostelun kohde, menettää vartio epäpartiomaisten käytöksen takia pisteitä. Partiotaitokilpailuissa ei kiroilla rastilla eikä matkalla. Kaikki muukin epäpartiomainen käytös, kuten muiden suoritusten häiritseminen, luonnon vahingoittaminen ja roskaaminen on kielletty ja voi sääntöjen mukaan johtaa vartion sulkemiseen pois kilpailusta. Tupakointi kilpailuissa on ehdottomasti kielletty.

KILPAILUN JÄLKEEN

VARUSTEIDEN JA ITSENSÄ HUOLTAMINEN

Kilpailun jälkeen on mukava mennä lämpimään suihkuun ja peseytyä kunnolla. Varsinkin sareisella kelillä vartion ulkomuoto voi olla huomiota herättävän komea – likaiset varusteet jätetään kilpailukeskuksen ulkokatokseen. Likaisten varusteiden siistiminen ja työkalujen kuivaaminen kannattaa tehdä ennen suihkua. Ennen suihkuun menoa pitää muistaa noutaa säilytyksessä olleet vaihtovarusteet. Vaihtovarusteiksi on hyvä ottaa ainakin puhtaat vaatteet ja jalkineet.

Kilpailun jälkeen odottaa ruokalassa järjestäjien tarjoama lämmin ruoka. Ruokailun yhteydessä on mukava jututtaa ystäviä ja kerrata kisan kulkua. Läheltä ruokalaa löytyvät yleensä myös tehtävien oikeat vastaukset sekä kätevyystehtävien mallikappaleet; näin vartiot voivat arvioida omia suorituksiaan. Kaikkien vartioiden kätevyystehtävät tuodaan kilpailukeskukseen, mutta niihin ei saa koskea mahdollisten arvosteluepäselvyyksien vuoksi ennen palkintojenjakoa. Palkintojenjaon jälkeen vartio voi ottaa omat työnsä muistoksi kilpailusta.

TULOKSET, TARKISTUSPYYNNÖT JA VASTALAUSET

Oikeiden vastausten läheltä, keskeltä tiivistä ihmisjoukkoa löytyy yleensä tulos-taulu. Tulostaululle toimitetaan pisteitä tehtävittäin sitä mukaa, kun ne on saa-

tu laskettua. Taululta löytyvät vartion pisteet ja sijoitus. Tuloksista kannattaa tarkastella erityisesti niitä tehtäviä, mitkä menivät erityisen hyvin tai huonosti – varsinkin huonosti menneistä voi oppia myöhemmin paljon.

Vartiolla on maaliin tultuaan mahdollisuus tehdä tarkistuspyyntö, mikäli vartio epäilee, että joku tehtävä on arvosteltu omalta osalta virheellisesti. Tarkistuspyyntö tehdään kirjallisesti, ja se toimitetaan käsiteltäväksi kilpailujen avajaisissa esitellyn kilpailijoiden edustajan kautta. Tarkistuspyyntöön kirjoitetaan asiallinen perustelu – ”meille kuuluu enemmän pisteitä” ei ole perustelu. Muiden vartioiden pisteitä ei voi tarkistaa tarkistuspyynnöllä.

Ennen tarkistuspyynnön tekemistä tulee tarkistaa oikeat vastaukset taululta ja lukea tehtäväkäskey rauhasa uudestaan. Mikäli vartio on aivan varma virheestä, kannattaa tarkistuspyyntö tehdä, mutta turhat tarkistuspyynnöt vain myöhästyttävät palkintojenjakoa ja kotiinlähtöä.

Vastalause on maksullinen (puolet osanottomaksusta), ja se tehdään yleisjärjestelyjä tai koko tehtävän arvostelua vastaan. Maksua ei saa takaisin, mikäli vastalause on aiheeton, joten sen tekemistä kannattaa harkita ja keskustella kokeneen huoltajan kanssa. Vastalauseet käsitellään ennen palkintojenjaon aloittamista.

PALKINTOJENJAKO

Palkintojenjako pidetään, kun valvojan kuittaamat viralliset tulokset ovat tulleet tulostauluille. Tämän jälkeen on puoli tuntia aikaa tehdä tarkistuspyyntöjä. Mikäli tuloksia ei tarvitse muuttaa, jaetaan palkinnot. Palkintoja jaetaan joskus sijoitusten lisäksi esimerkiksi parhaasta vartiohengestä ja lisäksi voidaan jakaa joitakin arvottuja palkintoja. SM-kisoissa ja yleensä myös piirien kilpailuissa kunkin sarjan voittajavartiolle jaetaan lisäksi kiertopalkinto. SM-kisoissa kiertopalkinnon saa myös piirien välisen kilpailun voittaja. Jos oma vartio saa kiertopalkinnon, kannattaa heti selvittää siihen liittyvät käytännön toimenpiteet, kaiverrukset sekä palkinnon palauttamisjärjestelyt seuraavaa vuotta varten.

KOTIMATKALLA

Joskus järjestäjät antavat palkintojenjaon jälkeen kaikille vartioille tulokset. Toisinaan SM-kisoissa niitä ei ehditä kopioida joka vartiolle, mutta piirien yhteiskuljetuksiin ne yleensä ehditään saada mukaan. Tulokset löytyvät nykyisin jo lähes reaaliaikaisina SM-kisojen, miksei piirinkin kisojen, kotisivuilta. Kaikille osallistuneille vartioille postitetaan oikeat vastaukset sekä tulokset vastalauseajan (2 viikkoa) umpeuduttua. Tämän jälkeen vartion on hyvä käydä yhdessä tulokset läpi ja oppia niistä tulevia kisoja varten.

Kotimatalla tärkeintä on kunnon lepo. Varsinkin yösarjoissa univelka voi olla suuri, joten kotimatkaa varten on oltava aina erillinen kuljettaja, joka on levännyt riittävästi. Väsyneenä ei saa missään tapauksessa lähteä auton rattiin. Yhteiskuljetuksessa voi myös käydä kilpailua läpi muiden vartioiden kanssa. Se on myös oiva tilaisuus heittää haaste pöytään seuraavaa kisaa varten...

TUTUSTUMISEN ARVOISTA OHEISLUKEMISTOA

- * Suomen Partiolaisten *Turvallisuusohjeet*
- * Suomen Partiolaisten *Partiotaitokilpailujen säännöt ja järjestelyohjeet* (löytyvät myös osoitteesta www.partio.fi/kilpailutoiminta)
- * Lippukunnan arkistosta löytyvät vanhat tehtäväkäskyt
- * Suomen Partiolaisten www-sivut: www.partio.fi/kilpailutoiminta
- * Tulevien SM-kilpailujen www-sivut: www.partio.fi/kilpailutoiminta/SM

**Turvallisuusohjeita voi tilata Suomen Partiolaisten
keskustoimistosta eli Partiotalosta.**

Osoite on

**Suomen Partiolaiset,
Kylänvanhimmantie 29,
00640 Helsinki.
p. (09) 2533 1100
info@sp.partio.fi**

Pisteet

kotiin!

Kisavartion opas

**Suomen Partiolaiset
-Finlands Scouter ry**
The Guides and Scouts of Finland